

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

METODISKIE IETEIKUMI
MATERIĀLU SAGATAVOŠANA
NAFTAS PRODUKTU UN VIEGLI UZLIESMOJOŠO
ŠķIDRUMU EKSPERTĪZEI

APSTIPRINĀTS
Metodiskās komisijas
2020. gada 10. janvāra sēdē,
prot. Nr. 1-2020

RĪGA

2020

Naftas produktu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu ekspertīzes izpētes objekti ir degvielas (benzīns, dīzeļdegviela u.c.) dažādi šķīdinātāji un smērvielas, kā arī ugunsgrēka izdedži un citi objekti ar iespējamām naftas produktu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu paliekām. Ekspertīze ļauj noteikt iesniegtā šķidruma piederību konkrētam naftas produkta, viegli uzliesmojoša un degoša šķidruma klasei un veidam, kā arī iespējamo piederību konkrētai naftas produktu grupai.

DEFINĪCIJAS

Naftas produkti – ogļūdeņražu maisījumi un individuāli ķīmiskie savienojumi, ko iegūst no jēlnaftas un naftas gāzēm. Naftas produkti ir dažāda veida degvielas (benzīns, dīzeļdegviela, petroleja u.c.), smērvielas, t.sk. minerāleļļas, cietie naftas produkti, šķīdinātāji, naftas ķīmijas izejvielas.

Viegli uzliesmojoši šķidrums – naftas produkti, šķīdinātāji un individuālas vielas ar uzliesmošanas temperatūru slēgtā tīgelī līdz 61°C.

Degoši šķidrums – naftas produkti, šķīdinātāji un individuālas vielas ar uzliesmošanas temperatūru slēgtā tīgelī virs 61°C.

Viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu klase – naftas produktu iedalījums pēc ķīmiskā sastāva: benzīni, naftas destilāti, izoparafīnu produkti, aromātiskie produkti, naftēnu parafīnu produkti, n-alkāni, skābekli saturoši produkti, minerāleļļas un smērvielas, cietie naftas produkti, dažādu produktu maisījumi.

Viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu veids – naftas produktu iedalījums pēc ķīmiskā sastāva un izmantošanas veida: piemēram, autobenzīns, lampu eļļa, dīzeļdegviela u.c.

Naftas produktu grupa – ietver viena veida naftas produktus ar vienādu kvalitatīvo un kvantitatīvo komponentu saturu un kopīgu izcelsmes avotu.

VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS PARAUGU IZŅEMŠANAI

Naftas produktiem, viegli uzliesmojošiem un degošiem šķidrumiem, ugunsgrēka izdedžiem un citiem izpētes objektiem ar augstāk minēto šķidrumu paliekām ir jābūt **hermētiski** iesaiņotiem!

Izpētes objekti ar iespējamām naftas produktu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu pēdām **jāizņem un jāiesniedz ekspertīzes veikšanai pēc iespējas ātrāk!**

Šķidri paraugi

IZŅEMŠANA

Valsts tiesu ekspertīžu biroja eksperti **NEVEIC** paraugu izņemšanu no cisternām vai citām ļoti liela izmēra tvertnēm! Procesa virzītājs var lūgt atbalstu VID Muitas pārvaldei, kur strādā atbilstoši apmācīti un aprīkoti speciālisti.

Ekspertīzei nepieciešamais šķidruma daudzums ir no 0,5ml līdz 500ml, atkarībā no risināmā jautājuma.

Nelielu šķidruma daudzumu gadījumā (tilpums līdz 10 litriem) jāizņem tilpne ar visu šķidrumu.

Lai izņemtu šķidruma paraugu no tilpnes (tilpums vairāk kā 10 L), tā ir jāsakrata, lai šķidrums sajauktos. Ja to nav iespējams izdarīt, tad jāņem šķidruma paraugs no tilpnes augšējās, vidējās un apakšējās daļas, un tad visas 3 daļas jāsalej kopā.

IESAIŅOJUMS

Iesaiņo tīrā, nelietotā:

- **stikla** tarā, norādot, ka jātransportē uzmanīgi – plīstošs,
- **polimērmateriāla** pudelē.

Ugunsgrēka izdedži un citi objekti (apģērbs, darbarīki, augsne utt.) ar iespējamām naftas produktu paliekām

IZŅEMŠANA

Nofotografē.

Izpētes objektus (nesējobjektus) ar iespējamām naftas produktu paliekām izņem pēc iespējas ātrāk no iespējamās vai konstatētās cilmvietas un nekavējoties iesniedz ekspertīzes veikšanai.

Vēlams iesniegt salīdzinošu paraugu, kas izņemts nelielā attālumā no cilmes vietas.

IESAIŅOJUMS

Ievieto speciālos polimērmateriāla maisos vai stikla burkā un **hermētiski aizvāko**.

Plastiski un cieti paraugi

IZŅEMŠANA	IESAIŅOJUMS
Izņem mehāniski ar skalpeli vai adatu.	Ievieto stikla vai polimērmateriāla traukos un hermētiski aizvāko.

Aizliegts izmantot papīra vai citus nehermētiskus iesaiņojumus, lai novērstu naftas produktu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu iztvaikošanu!

EKSPERTAM IZLEMŠANAI VAR TIKT UZDOTI ŠĀDI JAUTĀJUMI

- Kāda ir iesniegtā šķidruma klase, veids?
- Vai iesniegtais naftas produkts ir maisījumā ar citiem naftas produktiem? Ja ir, tad ar kādiem?
- Vai iesniegtiem naftas produktiem ir kopīga grupas piederība?
- Vai uz izņemtajiem objektiem ir naftas produktu, viegli uzliesmojošu un degošu šķidrumu pēdas? Ja ir, tad kādas?

MATERIĀLU SAGATAVOŠANA

Ekspertīzes veikšanai jāiesniedz:

- Šķidrumi,
- Vizuāli tukši trauki ar iespējamām šķidrumu paliekām,
- Izdedži un citi priekšmeti (augšne, apģērbs u.c.) vai to fragmenti ar iespējamām šķidrumu pēdām.

Visiem paraugiem un objektiem ir jābūt ievietotiem hermētiski noslēgtos iesaiņojumos (speciālos polimērmateriāla maisos vai stikla burkās)!